

GERARD DONOVAN

JULIUS WINSOME

oceanmore

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

"Projekt je realiziran uz potporu Europske komisije. Ova knjiga odražava isključivo autorove stavove, a Komisija nije odgovorna za bilo kakve uporabe informacija koje su u njoj sadržane."

Education and Culture DG

Culture Programme

Naslov izvornika:

Gerard Donovan

Julius Winsome

copyright © Gerard Donovan, 2007

sva prava pridržana

© za hrvatsko izdanje OceanMore

© za prijevod OceanMore

nakladnik

Naklada OceanMore d.o.o.

info@oceanmore.hr

www.oceanmore.hr

urednica

Gordana Farkaš-Sfeci

Zagreb, veljača 2012.

prvo izdanje

ISBN 978-953-7056-99-5

GERARD DONOVAN
Julius Winsome

s engleskoga preveo
Marko Kovačić

ocean**more**

Dougu Swansonu i Christini Nalty

*I oni dugovječni i oni koji umru ranije propuštaju isto.
Sadašnjost je jedino čega se mogu odreći,
jer samo to imamo.*

Marko Aurelije

Prvi dio
30. listopada - 2. studenog

1

Mislim da sam čuo pucanj.

Bilo je prohladno poslijepodne krajem listopada, sjedio sam u svojoj kolibi u fotelji uz peć na drva i čitao. Tim šumskim krajem tumaraju mnogi s puškama u rukama, uglavnom daleko od nastanjenih predjela, i pucnjima zasipaju nebo kao da ga papre, pogotovo prvoga dana sezone lova, kad ljudi ovamo dolaze iz Fort Kenta i manjih mjesta vozeći u kamionetima puške za lov na jelene i medvjede.

Ali metalni prasak koji se prolomio šumom učinio mi se znatno bližim, manje od milje udaljenim, ako je to bio zvuk koji ga je ubio, no zapravo sam otad toliko puta zamislio da ga čujem, toliko sam puta otad prevrtio film toga trenutka da ne znam više razlikovati pravi zvuk puške od onog avetinjskog u mojim mislima.

Ovo je bilo blizu, kažem si pa otvorim peć u koju uguram još jednu cjepanicu i brzo je zatvorim da dim ne prokulja i ne ispuni sobu.

Većina lovaca, čak i početnici, drže se otvorene šume, odnosno zapadnoga kraja sjevernih šuma države Maine i kanadske granice, ali dobra puška daleko se čuje, a gdje nema zidova ni cesta daljinu je teško procijeniti.

I dalje je zvučala preblizu. Iskusni lovci znali su gdje živim i poznavali su raspored svih drugih koliba u šumi, bilo onih na otvorenom, bilo skrivenih. Znali su da ne smiju pucati, da će tanad letjeti dok u nešto ne pogodi.

Podjario sam dobro vatru, bilo mi je toplo za noge i pročitao sam Čehovljevu pripovijetku u kojoj neka djevojka ne može spavati, a dijete ne prestaje plakati i bio sam odveć unesen u nju da bih primijetio da mi nema psa. Pustio sam ga van tek maločas i nije mu to bilo prvi put da odluta premda se uglavnom zadržavao u širokom krugu od stotinjak metara oko kolibe, na svojem terenu, svojem posjedu.

Priđoh vratima i zovnuh ga pomislivši kako je zvuk bio malo preblizu kuće, zatim deset minuta kasnije pogledah opet i svejedno ne mogah pronaći svojega psa. Nije ušao kad sam ga zazvao, svaki put sve glasnije zovući, a kad sam otišao do ruba šume i fućnuo, kad sam skupio ruke oko usta i viknuo, nije mu bilo ni traga ni glasa, nikakva smeđa prilika nije iskočila iz grmlja prema meni, kao što je uvijek činio kad bih ga pozvao.

Puhnuo je hladan vjetar. Zatvorio sam vrata i nagurao pod njih ručnik da zaustavim propuh. Tada učinim nešto što činim rijetko za zimskih mjeseci: pogledam na sat.

Bila su tri sata i četiri minute.

2

Mjesec studeni stiže u sjeverni Maine nošen hladnim vjetrom iz Kanade, koji neometano brije kroz prorijeđenu šumu, nanosi snijeg na riječne obale i na obronke brda. Pusto je ovdje, ne samo ujesen i zimi, nego uvijek. Vrijeme je sumorno i surovo, prostori daleki i negostoljubivi, a sjeverni vjetar neumoljivo puše kroz svaki djelić prostora, otimajući katkad cijele slogove cvokotavim rečenicama.

Odrastao sam u ovim šumama, u čestaru zapadnoga ruba doline svetog Ivana uz granicu kanadske pokrajine New Brunswick, koja se sa svojim nepreglednim brežuljcima i zabitim naseljima proteže obalom rijeke svetog Ivana i južno od nje. Moj je djed bio francuski Akađanin, kao i mati, i iz meni neznanih razloga sagradio je kolibu miljama daleko od Francuza, podno stabala, nedaleko od zapadnoga kraja doline, gdje počinju velike šume. Bilo je to onomad dalje od svega nego što je danas, i tim čudnije, jer ti su se ljudi držali zajedno: većina stanovnika tih naselja potekla je od francuskih Akađana, koje su Britanci 1755. otjerali iz Nove Škotske. Neki su se otputili na jug u Louisianu, a drugi su se naposljetku skrasili na sjeveru Mainea, ti ljudi krajnosti, govorio je otac, ljudi dalekoga juga i sjevera.

Bilo je to neobično i zbog ovdašnjih zima. Podigao je kolibu na dva jutra krčevine okružene šumom, a otac je nadogradio veliku staju, veću od same kolibe, gdje je držao sav alat, kamionet i sve što je lomljivo ili se lako može izgubiti, što ne bi na otvorenom preživjelo šest zimskih mjeseci. Šumu oko kuće tvorila je i crnogorica i bjelogorica – borovi, hrastovi, smreke, jele, javori – i činilo se kao da su stabla oko kolibe ustuknula, dijelom se povukla, dok se lišće s nastupom rujna zažutjelo i zacrvenjelo padajući poput mrtve kože, mežurajući se i žuteći po tlu šume kad je nadošao listopad, a zatim nestajalo u zapusima studenog.

Kolibu sam baštiniio s majčine francuske strane, kako je moj otac bio Englez, a ja sam je naslijedio od nje preko njega. Pričao mi je da ne bih vjerovao da sam to vidio, dolina je bila brdovita poput unutrašnjosti Engleske, ali jezik koji se razlijebao tim brdima bio je francuski, a ne engleski. Ta udaja Akađanke za Engleza bila je još jedna osebujna odluka, ali bila je svoja na svome, rečeno mi je, uostalom, nisu bili od onih koji slušaju druge.

Kolibu se stapa sa šumom, kao i šuma s kolibom. U jednom si času u šumi, prekoračuješ otpalu granu i već te idući korak vodi preko trijema pa trebaš biti oprezan. U tim šumama žive mnogi koji ne bi mogli živjeti nigdje drugdje; žive sami i osjetljivi su na svaku eventualnu uvredu pa je najbolje pristojno se ponašati prema njima, a još je bolje držati jezik za zubima. Dođu na daleki sjever i puste život da prolazi ili su otprije bili tu i iz nekog razloga ostali. Takvi ljudi žive na kraju svih dalekih putova svijeta, a dospiju do mjesta poput ovoga jer im je ponestalo zemlje u kojoj mogu živjeti. Nemaju izbora nego da grade pa čak i ovdje odlaze što dalje od svega, u hladnu sjenu stabala. Živio sam daleko od najbližeg od njih, najbliže kolibe bile su pet kilometara zapadno i sjeverno od mene.

Ljeti sam održavao cvjetnu lijehu na rubu čistine, oko deset puta jedan metar, zasađenu dragoljubima, nevenima,

ljiljanima i pustikarama, i svake godine uljepšavao mali travnjak sijanom travom, koja bi ljeti izrasla u topli zeleni sag na koji se moglo leći, udisati miris cvijeća i promatrati modro nebo. Ali ove godine zima je nastupila kasno; veći dio listopada imali smo neuobičajeno topli južni vjetar pa su neki cvjetovi još bili živi i mirisali dugo nakon što im je prošao rok. Pokrio sam ih crnim najlonskim vrećama podbočenima kolčićima, malim šatorima, da ih obranim od ponekog noćnog mraza i održim na životu, u nadi da će još tjedan dana zadržati boju i kratiti mi predstojeće tmurne mjesece. Ljeti su mi unosili šarenilo u život i htio sam im pomoći. Ali zadnja dva dana temperatura je pala i uskoro će i ti preživjeti pokleknuti, potražiti sigurnost u tlu i usnuti u svojem sjemenu pod čeličnim stiskom oštrem zime.

Ne računajući mojega psa, živio sam sam jer nisam se nikad ženio, iako mislim da je jednom malo nedostajalo, pa je čak i tišina ovdje pripadala meni. Sve je tu počivalo na tišini: otac je mnogo čitao i od peći na drva duž zidova protezao se niz stelaža iz dnevnog boravka pa dalje u kuhinju straga, desno i lijevo u obje spavaće sobe, četiri police uvis, a na njima svaka knjiga koju je ikad posjedovao ili pročitao, što je jedno te isto jer zaista ih je sve pročitao. Bio sam stoga okružen količinom od 3282 knjige, uvezane u kožu, prva izdanja, mekih korica, dobro očuvane, porredane abecedno i popisane nalivperom. Kako se stelaža protezala duž cijele kolibe – i kako su neke knjige bile manje obasjane i hladnije nego druge, onako udaljene od peći – bilo je toplih romana i hladnih romana. Mnogi su hladni romani imali autore čija su prezimena počinjala slovima iza J, a prije M, pa su pisci kao što su Johnson, Joyce, Malory i Owen boravili straga, blizu spavaćih soba. Otac je to zvao ispostavom Aleksandrije u Maineu, prema grčkoj knjižnici, i nije mu bilo ništa milije kad se vrati s

posla nego pružiti se prema vatri, pustiti da mu se čarape počnu pušiti i u debelom džemperu pučkati lulu, a zatim se okrenuti k meni i zatražiti određenu knjigu; i sjećam se hladnih stranica u svojim rukama dok nosim ocu zatraženi svezak i gledam kako se knjiga pod njegovim pogledom grije uz vatru, a kad bi završio, odnio bih toplu knjigu natrag na njezinu policu i ugurao je na mjesto, malo teže jer bi blago nabubrila na vrućini.

Premda ga nije bilo već dvadeset godina, imao sam romane, putopise, igrokaze i novele, sve onako kako je ostavio, sve što je bio i što je znao još me okruživalo.

Popodne tog ponedjeljka uzeo sam jednu od tih knjiga da je pročitam, neke ruske pripovijesti, i kad sam dočitao priču, pogledao sam kroz prozor. Psu još uvijek ni traga.

Opet sat. Tri i dvadeset.

GERARD DONOVAN, irski pisac i pjesnik srednjeg naraštaja, od 1992. do 2000. godine objavio je tri zbirke poezije. Prvi roman *Schopenhauer's telescope* napisao je 2003. i on mu je odmah donio Irsku nagradu za prozu Kerry Group, ali i nominaciju za Bookerovu nagradu. *Juliusa Winsoma* objavio je 2006., a roman *Sunless* godinu poslije. Predavač je na Sveučilištu Plymouth u Engleskoj.

© Jim DeSario

Neizmjereno rezonantno, mudro i lijepo istraživanje boli i samoće te bezdanog naslijeda nasilja.

FINANCIAL TIMES

Majstorski, dirljivo i zastrašujuće.

SCOTLAND ON SUNDAY

Donovan osobito vješto dodiruje голу srž boli i gubitka. Pamtljiva je to priča koja se ističe majstorskom prozom, zanimljivo osebnom osjećajnošću te nečim teže odredivim, a prisutnim u mnogim velikim umjetničkim djelima: nekim dostojanstvom. Takve su knjige rjeđe nego što nas izdavačke kampanje nastoje uvjeriti.

GUARDIAN

Priča čiji vas magnetizam uvlači u sebe svakom okrenutom stanicom sve više.

IRISH INDEPENDENT

Krajnje lijepo i zarazno... Raspredanje tragedije o nasilju i brutalnosti samoće.

LITERARY REVIEW

Julius Winsome baca snažno svjetlo na jednu sudbinu koja tone u sve veći mrak... Tekst je to oštar poput britve. Precizan i opasan.

SPIEGEL ONLINE

... ideja romana nikoga ne može ostaviti hladnim. Pročitajte ovu knjigu i raspravljajte o njoj s drugima. Pritom budite oprezni: interpretacija Vaših sugovornika otkrit će Vam sve dubine njihove duše, kao što i način na koji ćete je Vi interpretirati otkriva sve ono što se treba znati o Vama.

BUCHMARK

ISBN 978-953-7056-99-5

9 789537 056995